

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanaestkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1.—, za vse ostale Din 16.—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK III.

SEPTEMBER 1938

ŠTEV. 9

Ludovik Puš, Ljubljana:

Slovenska pesem

Ko sem bil še majhen, sem slišal lepo zgodbo, kako je bilo, ko je ljubi Bog ustvarjal ptice pod nebom. Velike in majhne je naredil: orle in sokole s silno močjo in roparsko krutostjo; onim pticam, ki se morajo vsako jesen seliti, je dal vztrajna krila, da ne omagajo, leteč čez široko morje; večini ptičkov je pa silno lepo pobarval perje, da bodo s svojimi pisanimi oblekicami razveseljevali človeško oko. Edino slavček je bil ostal nekje v kotu in ni dobil ne silne moči orlov, ne vztrajnih kril lastovk in ne pisanega perja drugih ptičkov. Silno je bil žalosten in je svoje gorje potožil Stvarniku. Pa je odločil vsemogočni Bog pri tisti priči: »Ti boš pa izmed vseh najlepše pel.« In slavček je veselo odletel in prečudno sladko zapel in poje tako vse do današnjih dni. To je zgodba.

Ko sem dorasel in me je vojna vihra potegnila v svoj krvavi metež, sem imel priliko spoznati mnogo narodov in slišati njihovo pesem. In takrat sem spoznal, da smo Slovenci bili ta čas, ko je Bog delil človeštvo po narodih in jeziki, kakor slavček med ptički: dobri Bog nam ni prisodil velikih moči, kakršne imajo drugi, veliki narodi; ni nam dal bogate plodne zemlje, ki bi rodila brez trdih žuljev, in ne mogočnih vojskovodij, ki bi za nas osvajali tujo zemljo. Toda potem, ko je svoje delo dovršil in ga pregledal, se mu je vsemogočno božje oko ustavilo na majhnem slovenskem narodu in je odločil: »Tebi bom dal, da boš najlepše pel.« In tako se je zgodilo.

Ce bi človek prehodil vso zemljo, pa bi ne mogel najti še primere ne naši slovenski pesmi in še podobnosti ne, kakor pojo drugi narodi in kakor pojemo Slovenci. Kamorkoli smo prišli slovenski fantje-vojaki, so nas poslušali kakor rajsko ptico in so prosili: »Še zapojte, zakaj tako kakor Slovenci ne zna nihče več peti.«

Spominjam se iz predvojnih let, ko sem bil še mlad študentek: takole enkrat ali dvakrat na teden so se zbrali zvečer v sosednji vasi fantje sredi vasi in zapeli. Nobene visoke umetnosti ni bilo v njihovem petju, bilo je okorno in raskavo kakor njihove kmečke roke. Od tistih časov sem slišal premnogo slavnihih zborov, slovitihih pevcev in nešteto oper, simfonij in drugih glasbenih umetnin, ali danes lahko zapišem, da lepšega od tistega petja fantov na vasi v polmraku prvih nočnih ur nisem slišal in nikoli ne bom slišal. Mi boš menda ugovarjal, češ: spomini na mlada leta! Že res, da človek iz svoje mladosti rad kaj olepša. Toda slišal sem takšno petje še mnogo pozneje. Ni dolgo tega. Pa se mi ni zdelo prav nič manj lepo kakor nekoč.

To je naša pesem — prihaja iz srca slovenskih fantov in deklet; to je pesem naroda, ki mu je Bog dal slavčevu petje. Ali kdaj pomisliš, prijatelj, ki te vrste bereš, kakšna dragocena dobrina je za naš številčno mali narod naša slovenska pesem? Še naprej vprašam: Ali tudi po svojih močeh kaj storiš, da nam ta naša pesem ne utihne?

Dragocen biser nam je v naši narodni pesmi dal nebeški Oče. Ali se ne dogaja, kakor stoji v božjem pisanju zapisano, da so biser vrgli v blato...

Naša pesem zamira po slovenskih vaseh, zamira po naših hišah. Kje še najdeš, da bi se oglasila v tiho noč mirno in spokojno, pa tudi fantovsko prešerno! Včasih se je oglasila, ko so omeli proso, ko so ličkali koruzo — danes ta opravke izvrši s svojo mrzlo pesmijo stroj. Časi se spreminjajo in ne bomo je več priklicali nazaj pri takšnih prilikah. Zamrla je pesem po kmečkih hišah. Trda borba za vsakdanji kruh je spustila v mlada srca gorjupo kapljo nezadovoljstva; v kmečkih mladih prsih je vse drugo preglušilo hrepenenje po mestu, po tovarni. Pesem pa je utihnila. Kvečjemu v krčmi ji je še mesto, ko ne poje duša marveč vino...

Voziš se z vlakom in poslušaj: priskutne internacionalne šlagerje brundajo in žvižgajo (peti tako več ne znajo!), če pa zapoje, je pesem srbska ali hrvaška. Saj je tudi ta po svoje lepa. Ali, kje je pa naša?!

Slovenski ljudje, ki jim je naša narodna pesem tesno pri srcu, so se zdrznili in šli na delo. Nabrali so bisere iz naše bogate narodne pevske zakladnice ter z njimi stopili na koncertni oder. Odpeli so program — a vse je ostalo pri starem. Globje bo treba poseči, prijatelji! Naša pesem mora nazaj med narod. Nobenega sestanka bi ne smelo biti pri naših društvih, nobenega predavanja, nobene prireditve, ne da bi v začetku in na koncu ne zapeli primerno, lepo narodno pesem. Mladina jih ne bo znala, če ne bomo tako začeli. Bodimo si na jasnem: zadnja in najmočnejša vez, ki nas bo držala v hudih časih, bo slovenska pesem. Le vprašajte naše onkraj državnih mejnikov; le pogledajte po naših izseljenskih domovih, katera je najsilnejša moč, ko že jezik gineva, ko se srce utaplja v tujem morju, pa vam povedo, da edino še naša pesem.

Nismo Slovenci prvi po številu, ne po svetnem bogastvu in ne po zunanji moči: prvi smo pa po svoji čudoviti zemlji, bodimo še prvi s svojo pesmijo!

Zavarovanje je pravo varčevanje

Kof slovenska pesem

Kaj mi mar glasovi, ki iz strun kipej!
Kaj veseli zvoki lepe pesmi tujel!
Le uho jim včasih rado prisluškuje,
a jih ne razume duša ne srce.

Kaj mi mar razkošje žametnih zaves!
Nežnejše cvetice v naših so vrtovih —
in ponosnejše sobane so v gozdovih,
kjer se strnejo vrhovi vseh dreves.

Kadar iz daljave vihra prihrumi,
iz oblakov hudournih dež se ulije,
kakor ljub pozdrav iz moje domačije
šum viharja in grmenja se mi zdi.

Silna je beseda naša kakor grom,
pred katerim cvetna trepeta livada.
V z bliski razsvetljeno noč ozira mlada
deklica se — zraven misli na svoj dom.

Kot slovenska pesem mil je glas vetrov —
hrepeneče drobno ga srce poslušaj
in z viharji poje, vriska mlada duša.
V sanjah splava misel radostna — domov!

Marija Brenčič.

Ne greh, le zmota. Boljša gospa kleči pri spovednici in je zelo skesana. Na koncu jo spovednik še vpraša: »Ali niste morda še česa pozabili?« — Ona: »Oh, da, prečistiti! Tudi greh nečimernosti mi teži dušo. Vsak večer sem stala pred ogledalom in občudovala svojo lepoto.« Spovednik jo malo pogleda in pravi: »Pomirite se. To ni bil greh, to je bila le zmota.«

Od 1. do 12. septembra

Ljubljanski velesejem

Polovična voznina na železnici, parobrodih

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za din 2.—.

Mednarodna razstava fotografije in filma. Umetnostna razstava. Razstava malih živali, koz, ovac, Plemenski psi 1. in 2. IX. Goveja živina 10. in 11. IX. Gospodinjstva razstava. Obrt, industrija itd. Tekma harmonikarjev 11. IX.

Krasno zabavišče, velikomestni variete.

Nagradno žrebanje - Darila za obiskovalce velesejma: Motorno kolo, 30 koles, šivalni stroj, radio-aparat

Pisatelj vpraša prijatelja: »Ali si že gledal mojo najnovejšo dramo »Zakonski spor«?« — Prijatelj: »Ne. A ko sem šel zadnjič mimo tvojega stanovanja, sem slišal, kako sta s tvojo ženo več bala glavni vloge.«

Prekluc

Mivšek. Anton, krojač, ni več zastopnik Vzajemne zavarovalnice v župniji Rovte ali kjerkoli drugje. Zato nima pravice sklepati kakršnakoli zavarovanja ali sprejemati denar za račun našega zavoda.

V Ljubljani, dne 12. avgusta 1938.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.

Čuvajmo Jugoslavijo, da si ohranimo narodno svobodo!

Kdor je julijsko nagradno zlogovnico prav rešil, so mu prve črke najdenih besed povedale gornje rodoljubno geslo, ki naj bi ga vsi Jugoslavo- vani imeli nele na jeziku, temveč bi nam moralo biti trajno vtisnjeno v srca kot poroštvo naše ve- like bodočnosti. — Za nagrade so bili izžrebani:

1. Usar Amalija, zasebnica, Ljubljana, Rožna dolina, Cesta VI, št. 4;
2. Brus Katarina, zasebnica, Farna vas, pošta Prevalje;
3. Moškrič Jože, tiskarniški uslužbenec, Za- davor 73, pošta Dobrunje;
4. Pintar Janez, sezonski delavec, Brdo 9, po- šta Radovljica;
5. Tomšič Stanislav, meh. vajenec, Ljubljana, Dolenjska cesta 23 a;
6. Pečnik Jože, avtoprevoznik, Št. Lenart 68, pošta Brežice;
7. Trtnik Franc, avtoličar, Ljubljana, Ambro- žev trg 6;
8. Škerjanc Karel, pismonoša, Loke 200, pošta Trbovlje 1;
9. Hiti Matija, nadučitelj v pokoju, Dob pri Domžalah;
10. Černe Ivana, šivilja, Sostro 43, pošta Do- brunje.

Vsi ti bodo dobili do konca avgusta v dar po eno lepo vezano slovensko knjigo. Ustregli nam bodo, če bodo sporočili, da so knjigo v redu pre- jeli. — Uredništvo »Naše moči«.

Javna zahvala

Podpisani Jožef Berlan, Kočevje 330, se pri- srčno zahvaljujem KARITAS-zavarovanju za hitro in točno izplačilo posmrtnine po moji dne 14. ju- nija 1938 umrli materi Uršuli Berlan, čeprav ni vplačala niti polovice zavarovalne vsote.

To koristno zavarovanje vsakomur toplo pri- poročam.

Kočevje, dne 18. julija 1938.

Berlan Jože, l. r.,

To bi bilo res usodno. Ves zasopljen je Za- plotnik dohitel Jeriča in dejal: »Včeraj sem srečal človeka, ki je vam na las podoben. Res, zamenjal bi vaju človek lahko.« — Jerič: »Upam, da niste pomotoma onemu vrnili tistih 200 din, ki ste mi jih že nekaj mesecev dolžni!«

PODEDOJEJO SE

TELESNE
IN
DUŠEVNE
LASTNOSTI

»Ali že dolgo poznaš ljubko pla- volasko, s katero sva pravkar govo- rila?«

»Hm, gospodi- čno poznam že več let, a kot plavola- sko sem jo prvič videl.«

Iz Brahmsovega življenja. Znameniti sklada- telj Brahms je sedel nekega večera z več damami v salonu. Izvlekel je cigaro in začel krepko di- miti. Ker je bil salon majhen, je bilo kmalu tako zakajeno, da je postalo damam nerodno. Med kašljanjem mu reče ena: »Ali, gospod Brahms, toliko dima v tako majhni sobi...« — Brahms spet krepko puhne in smebljaje pravi: »Ali, dra- ge gospe, samo vam na ljubo kadim. Kjer so angeli, morajo biti tudi oblaki.«

Sinko sedi na očetovem zemljevi- du. Oče ga ozmerja. Sinko se odreže: »Oh, očka, pustl me, naj sedim. Da- nes je taka vroči- na, pa sem sedel na Severno ledeno morje, da bi se ohladil.«

Urednik kramlja

Sch. K. — Kočevje. — Na moje tolma- čenje v zadnji številki »Naše moči«, kako da je z 20% odbitkom ob izplačilu zavarovalnih vsot, ste mi poslali dolgo pismo, v katerem pravite: Popolnoma razumem, da zavaroval- nica mora odbiti in zadržati tistih 20%, a tega ne razumem, da morate odbiti tudi v primerih, ko gre za revne ljudi, po katerih smrti se ne vršijo zapuščinske razprave, ker ničesar nimajo. Ali ne morete doseči, da se take nesmiselne odredbe ukinejo? — Dragi moj, če bi bilo po naše, bi odpravili celo uredbo o zadrževanju 20%. Ker pa tega ne moremo, nam ne preostane drugega kakor uredbo izvrševati. Zakonite določbe v tem ne ločijo siromašnih od premožnih, malih zava- rovanj od velikih. — Sicer pa bodimo odkriti in priznajmo, da stvar ni tako huda. Tistih 20% itak vsakdo dobi v celoti izplačanih, ako davkarji iz naslova zapuščinskih odn. daril- nih taks ničesar ne dolguje. Skoraj bolj bi se morala pritoževati zavarovalnica, ki ima z zadrževanjem ter prijavljanjem mnogo skrbi in neplačanega dela. — Sicer pa vedite, da bomo tudi v tem pogledu storili vse korake, da se zadeva pametneje uredi.

L. O. — Šenčur. — Takole pišete: »Vsaki mesec poročate, koliko članov je pri KA- RITAS umrlo in da so dobili svojci za njimi izplačane cele zavarovalne vsote. Zakaj pa ne poročate tudi, kakšne so tiste zavarovalne vsote?« — Vi ste gotovo mislili, da ste nam nekaj zelo brihtnega pisali! Kar tole pomi- slite: Vaš oče je zavarovan za 20.000 din. Vi kot posestnik plačujete za očeta — preužit- karja premijo. Ne gre Vam posebno dobro in imate dolg tu, dolg tam. Sedaj Vam oče umre, mi izplačamo Vam 20.000 din in to objavimo v časopisju. To bodo brali tudi Vaši upniki in padli bodo kajpak po Vas. Ali bi bilo to prijetno? Pa čeprav ne bi bili ničesar dolžni, Vam skoraj gotovo ne bi bilo prijetno, če bi vsi Vaši znanci izvedeli, koliko ste do- bili. Kmalu bi razni »prijateljci« zahtevali od Vas uslugo v obliki posojil in Vi bi se jih le težko otrsali. Zato pa vedite, da prizadeti navadno sami izrecno želijo, da vsot ne ob- javljamo. Brez njih dovoljenja bi jih tudi ne smeli objavljati.

Mnogim! — KARITAS zavarovanci uživa- vajo neko ugodnost, ki je zavarovanci drugih panog nimajo. To namreč, da jim ni treba pisati položnic, ne hoditi z denarjem na po- što in ne plačevati pristojbine za odpošiljanje s poštno položnico. K njim pride sleherni mesec zastopnik, jim prinese »Našo moč« ter vzame premijo in jo sam namesto njih od- pošlje. Vsak plačnik premije že vnaprej vsaj približno ve, katerega dne se bo zastopnik pri njem zgasil. Zato lahko pravočasno pri- pravi denar. — Mnogi so pa teh misli, da lahko zastopnika, ki pride morda uro daleč, potolažijo, češ naj pride čez nekaj dni. Ko čez nekaj dni spet pride, ga potolažijo s pri- hodnjo nedeljo. Zgodi se, da pride zastopnik tudi po petkrat v hišo in še ne dobi plačila. Razume se, da šestič ne bo več prišel, temveč bo javil zavarovalnici, da zavarovanec noče plačati. Posledice, ki nastopijo, za zavarovan- ca niso nič prida. Toda ne mislim govoriti o tem. O tem bi rad povedal besedo, kako ne- socialno in krivično je, če pustite zastopnika hoditi zastonj tolikokrat dolgo pot. Tako mo- rejo ravnati le ljudje brez srčne kulture in

brez kapljice sočutja za trpljenje in napore bližnjega. Hvala Bogu, je takih brezsrčnežev malo. Ogromna večina zavarovancev razume, da je zastopnik njihov prijatelj in zato ga v njegovem napornem delu z veseljem podpira.

A. G. — Cvetkóva. — Potniki da so vsi- ljiivi, pravite. Celu uro se ga niste mogli zne- biti, pa ste se zavarovali zgolj zaradi tega, ker ste se hoteli potnika odkrižati. Tega Vam pa ne verjamem. Res je le, da Vam je moral potnik dalj časa razlagati pomen zavarova- vanja. Ko ste spoznali njega važnost, ste se pa zavarovali. Če pa je potnik mnogo go- voril in z navdušenjem govoril, je to samo njegova odlika. On ve, da Vam ne priporoča nič slabega. Nasprotno, on, ki zavarovanje do dna pozna, ve, da je zavarovanje za Vas potrebno in da Vam bo prinašalo le koristi. Vi, ki stanujete bolj Bogu za hrbltom, ste pač prvokrat videli zavarovalniškega potnika in se Vam je zdel nekam čuden in nenavaden njegov obisk. Toda ta potnik ni na svetu edini. Vedite, da danes na svetu na milijone ljudi dela v službi zavarovalstva. In ta po- kluc je časten ter vsega spoštovanja vreden že zato, ker je združen z mnogimi težavami in z velikim samopremagovanjem. Prepričan sem, da boste potnika drugič prijazno spre- jeli. Verjemite, da Vas ne bo nadlegoval, če bo videl, da nimate časa ali da ste za raz- govor nerazpoloženi.

S. F. — Maribor. — Vi načete, da bi Vam pošiljali »Našo moč«. Vsak dan greste v kavarno ter prečitete vse dnevno časopisje. Naš list Vam zato ne pove nič novega. — Na dvoje bi Vas rad opozoril. Tega, kar najdete v »Naši moči«, po največkrat v drugih listih ne najdete. Zlasti o zavarovalnih zadevah no- ben drugi list kaj prida ne piše. — Drugo pa je, da imate precejšnjo družino s služin- čadjo. Ali ste že kdaj pomislili, če vsi ti kaj čitajo in kaj čitajo? Ali ne bi vsaj tem privo- ščili, da čitajo »Našo moč«, ko drugih časo- pisov v Vaši hiši ne dobijo v roke. — V osta- lem bi Vam pa lahko postregel s pismom ne slovenskega, temveč hrvaškega zdravnika iz Slavonije, ki je na letovišču v Sloveniji nekje videl »Našo moč«, jo nato takoj — čeprav ni zavarovanec Vzajemne — naročil ter ne naj- de besed za pohvalo našem listu. Takole med drugim piše: »U poplavi različnih no- vina našeg vijeka »Naša moč« pretstavlja jedan istinito potreban i narodnoj duši primeran list, kojega vama Slovencima za- vidam.«

Dvournno. »Ko sem te vzela, si mi obljubil, da boš z malim zadovoljen. A sedaj nisi z ničimer zadovoljen.« — »No, torej!«

Vlomi in požari se vrste dan za dnem in **Vaš denar**, ki ga skrivate doma, je vedno v nevarnosti. Zato ga še danes, da ne bo jutri že prepozno, vložite v

Kmečko hranilnico in posojilnico
r. z. z. n. z.

v Rajhenburgu (Slomškov dom)
ki obrestuje nove, vsak čas razpoložljive vloge po 4%.

Njene nove naložbe znašajo že nad pol mili- jona dinarjev.

Stare vloge do 2.000.— din izplačuje v celoti, večje pa procentualno.

Sovražnik svojega naroda je, kdor vlaga slo- venski denar v neslovenske denarne zavode!

Varčno

prati se pravi!

perilo zaupati Schichtovemu ter-
pentinovemu milu, ki se močno peni,
Blaga pena Schichtovega terpen-
tina mila prodre globoko v tkanino
in prizanesljivo odstrani vso nesnago,

SCHICHT^{ovo}
TERPENTIN^{ovo} MILO
pere bleščeče belo!

Prof. dr. Vinko Sarabon:

Slovenci ob prevratu

(Nadaljevanje.)

Rekli smo, da so se pogajanja avstrijskega cesarja Karla z antanto razbila v začetku l. 1917. To leto je bilo nadvse važno. V marcu je izbruhnila ruska revolucija, na krmilo so prišli boljševiki in Rusija je polagoma zapustila krog svojih zaveznikov ter pričela z Nemčijo posebna mirovna pogajanja. Ze so se Nemci veselili, češ sedaj bomo vso svojo moč lahko osredotočili na zapadna bojišča, a veselje je bilo preuranjeno. Nemški podmorniki so namreč brezobzirno potapljali vse ladje, ki so vozile vojni material, med njimi tudi ameriške. Zedinjene države so nekaj časa protestirale, pa ni nič zaleglo; in tako je v aprilu 1917 ameriški predsednik Wilson napovedal Nemčiji vojno. Na mesto Rusije je stopila Amerika in ona je vojno odločila. V Nemčiji je njena vojna napoved bridko odjeknila; Ludendorff, vrhovni poveljnik nemških armad v Franciji in Belgiji, se je bal samo onega dne, ko bodo ameriške divizije posegle v boj, in ta dan je kmalu prišel.

V Avstriji so uvideli, da se z absolutizmom ne da nič doseči, in za dan 30. maja je vlada sklicala državni zbor. Hrvatsko-slovenski klub je na skupni seji s Čehi — 7. marca — ugotovil popolno soglasje političnih nazorov, slovenski poslanci so se enotno organizirali, dalmatinski poslanci so se bili že v januarju izrekli za skupen nastop — in tako so se 29. maja združili Hrvatsko-slovenski, Dalmatinski in Narodni klub v skupni Jugoslovanski klub, čigar predsednik je postal dr. Anton Korošec, podpredsednik pa dr. M. Laginja.

Ves svet je v tem trenutku gledal na Dunaj. Slovenski poslanci so na Krekov predlog sprožili misel, da bi s slovesno izjavo ponovili svoje državne zahteve, na kar so Čehi in Ukrajinci isto sklenili. Jugoslovanski klub je 29. maja izvolil poseben odbor, ki naj izjavo sestavi. Pri razpravah sta se pojavili dve stališči: narodnostno in zgodovinsko. Dr. Krek je obe stališči združil in predlagal, naj se sklicuje deklaracija (izjava) hkrati na narodno načelo in na hrvatsko državno pravo, kar se je tudi zgodilo. In v seji državnega zbora dne 30. maja 1917 je za Stančkom, predsednikom Češkega svaza, dr. Korošec prečital sledečo izjavo: »Podpisani poslanci, združeni v Jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo na temelju narodnega načela in hrvatskega državnega prava, naj se vse zemlje monarhije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, zedinijo pod žezlom habsburško-lotarinške dinastije v samostojno državno telo, ki bodi prosto vsakega gospodstva tujih narodov in zgrajeno na demokratičnem temelju. Za uresničenje te zahteve svojega enotnega naroda se bodo zavzeli z vso silo. S tem pridržkom se bodo podpisani udeleževali parlamentarnega dela.«

To je tako zvana majska deklaracija, o kateri se je toliko pisalo in debatiralo, in se še. V bistvu ni bila deklaracija nič novega, saj se v glavnem ujema s Krekovim predlogom, ki ga je bil sprejel kranjski deželni zbor za časa aneksije Bosne in Hercegovine leta 1908. Zato tudi nihče ni slutil, da bo ravno ta deklaracija postala izhodišče velikemu narodnemu gibanju in s tem važen mejnik v naši zgodovini. Beseda »pod žezlom habsburško-lotarinške dinastije« je bila takrat sama ob sebi umevna in ji tudi nihče ni nasprotoval. Jasno je bilo, da bi tudi takojšnje uresničenje deklaracije pomenilo le prehodno stopnjo do popolnega zedinjenja vseh Jugoslovancev. Kajti na pol samostojna habsburška Jugoslavija bi se poleg Srbije in Črne gore ne mogla dolgo držati in bi se obe državi ob neizogibnem razpadu monarhije združili v eno. Tako si je predstavljal bodoči razvoj tudi dr. Krek in z njim večji del izobražencev v SLS.

Nemci v Avstriji so bili seveda proti deklaraciji, vlada se je pa vendar nekoliko zbalala in je cesar celó Jugoslovance vabil, naj vstopijo v vlado; pomiloščenih je bilo tudi nekaj političnih kaznjencev, med njimi Slovenec Grafenauer ter Čehi Kramař, Rašin in Klofač. V vlado je bil sicer poklican Slovenec dr. Ivan Zolger, prvi jugoslovanski minister v Avstriji; a dualizmu se na Dunaju in v Budimpešti niso hoteli odreči, in je zato Jugoslovanski klub vztrajal v opoziciji. Dobil je krepko zaščito doma, kjer je bila na povabilo škofa dr. Jegliča podpisana 15. sept. 1917 izjava za deklaracijo. — Podpise smo si mogli ogledati ob priliki razstave Prosvetne zveze v juniju in juliju 1938. — Deklaracijska misel se je z veliko silo širila po vsem jugu, in pogreb dr. Kreka — 13. oktobra — ki ga je sredi tega največjega njegovega dela ugrabila smrt, se je razvil v veličastno manifestacijo za Jugoslavijo. Ob grobu mu je med drugimi govoril dr. Korošec in je rekel tele pomembne besede: »Dvignite glave, ker približuje se vaše odrešenje. Roko v roki hočemo stopati svojo pot naprej, da dosežemo zedinjenje jugoslovanskega naroda. Bodite složni, odločni, dosledni, da dosežete veliko idejo svojega naroda!«

V SLS je že nekaj mesecev pred Krekovo smrtjo obstojal spor. Sušteršičeva politika se je zdela večini preveč vladna in absolutistična ter premalo narodna. Slednjič je prišlo do popolnega preloma in je bil za predsednika SLS izvoljen prelat Kalan; za Kalanom so bili škof Jeglič, dr. A. Ušeničnik i. dr. Pristaše Sušteršiča so imenovali »starine«, pristaše Kalana pa »mladine«; prvi so zastopali avstrijsko misel, drugi jugoslovansko. Starini so imeli dve novi glasili, tednik »Resnica

in dnevnik »Novice«; »Slovenec«, »Domoljub« in drugi listi SLS so pa ostali v rokah Kalana in njegovih pristašev. »Starini« so dejali, da je majska deklaracija največ, kar moremo zahtevati, in so očitali »mladinom«, da smatrajo le-ti deklaracijo za najmanj, kar se more zahtevati. Boj je trajal do razsula monarhije.

8. jan. 1918 je proglasil ameriški predsednik Wilson znanih svojih 14 točk, od katerih zahteva deseta avtonomijo za avstro-ogrske narode. Avstrijska vlada je zavrnila to točko kot vmešavanje v notranje zadeve monarhije, na kar je Wilson 12. febr. znova poudaril pravice malih narodov do samoodločbe. Tedaj so se Jugoslovani zopet opogumili, in 3. marca 1918 so se sestali v Zagrebu zastopniki jugoslovanskega kluba in razni drugi jugoslovanski politiki ter izjavili, da zahtevajo svojo narodno neodvisno in na demokratični podlagi urejeno »državo Slovencev, Hrvatov in Srbov«. Kakor vidimo, ta izjava ne govori več o habsburško-lotarinškem žezlu, kakor beremo to še v majski deklaraciji. Isti dan se je v Zadru shod, ki so ga bili sklicali dalmatinski poslanci, navdušeno izrekel za deklaracijo; enako tudi Istra. V Sloveniji se je začela vrsta veličastnih deklaracijskih taborov, Hrvatje so pa kot zmeraj vlekli na različne strani.

SADNE MLINE

težke in male, z granitnimi ali navadnimi valjčki, do bite pri

IVANU ČRETNIKU, Sv. Jurij ob juž. žel.

(poleg farne cerkve)

Izdelovanje mlinskih in poljedelskih strojev. - Železo-
lvarna. - Kupujem ilto železo. - Sprejemam zastopnike.

Ljubljana v jeseni, jesenska prireditve ljubljanskega velesejma, bo letos od 1. do 12. septembra. Za to prireditve je generalno ravnatelstvo državnih železnic dovolilo polovično voznino in sicer za potovanje v Ljubljano od 27. avgusta do 12. septembra, za povratek pa od 1. do 17. septembra. Na odhodni železniški postaji je treba kupiti poleg cele vozne karte do Ljubljane še ru-meno železniško izkaznico za 2 din. Na to izkaznico bodo v Ljubljani na velesejmu dali potrdilo o obisku in izdali velesejmsko legitimacijo, nakaž ima obiskovalec brezplačen povratek. Jesenski velesejm bo podal sledeče: Mednarodno razstavo fotografije in filma. Umetnostno razstavo. 1. zvezna banovinsko razstavo vseh vrst malih živali in produktov (koze in ovce bodo razstavljene od 4. do 8. septembra). Razstavo sivorjave govedi od 10. do 11. septembra. Državno razstavo plemenskih psov od 1. do 2. septembra. Gospodinjstvo razstavo »Naši gostje«. Razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov. Tekma jugoslovanskih harmonikarjev za prvenstvo Jugoslavije in prehodni pokal za leto 1938-1939 bo 11. septembra. Obiskovalcem bo na razpolago tudi prijetno zabavišče in pa varieté s prvostnimi atrakcijami.

Ne vemo ne ure ne dneva ...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala
cele zavarovane vsote
ob smrti sledečih članov in članic:

Polak Anton, Žabjak 1, p. Orehovec;
Germ Blaž, Razvanje 65;
Ledinek Marija, Guštanj 69;
Košar Franc, Veržej 101, Križevci
pri Ljutomeru;
Hartman Elizabeta, Sv. Lovrenc na Poh.;
Janežič Pavla, Ljubljana, Gestrinova 3;
Mlakar Ivan, Zg. Kašelj 71, D. M. v Polju;
Stefančič Marija, Polzela 2;
Tomažič Alojzija, Moravska gora 33, Sv. Križ
pri Litiji;
Kandorfer Janez, Pištanj 35;
Dobrovnik Helena, Prekopa 42, p. Vransko;
Lešnik Marija, Kamnica 18, Maribor;
Guzel Neža, Radvanje 81;
Strajnar Ivan, Vel. Cikava 11, Novo mesto;
Požlep Franc, Vnanje Gorice 36, Brezovica;
Jerman Jera, Marija Reka 24, Trbovlje;
Langus Terezija, Bistrica 18, Tržič;
Drobeč Alojzij, Peričjak 33, Slatina-Radenci;
Urbas Anton, Martin hrib, Dol. Logatec;
Vidmar Katica, Jesenice, Slomškova 6;
Ternik Marija, Zg. Vižinga, Marenberg;
Meglič Frančiška, Lom 129;
Dermastja Franc, Srednje Gameljne 27;
Zaje Uršula, Apače 51, Sv. Lovrenc na Dr. p.;
Leskovšek Alojzij, Ojstriška vas, Št. Jurij
ob Taboru;
Kukavica Marija, Zalog 66, D. M. v Polju;
Marinko Jožef, Vnanje gorice, Brezovica;
Jesenovec Frančiška, Dolenja vas 31,
Polhov Gradec;
Beber Lucija, Unec 54, Rakek;
Zabukovec Frančiška, Ljubljana, Trnovski
pristan 40;

Dvojno zavarovalno vsoto je izplačala Karitas ob smrti Gumzer Ivane, Stajngrova št. 27, Sv. Benedikt v Slov. goricah, ker je umrla za opeklinami.

Brezplačno sozavarovalno vsoto je Karitas izplačala po smrti 3-letne Anice, hčerke tov. delavca Antona in Frančiške Žvan z Jesenic, Gregorčičeva 5, in po smrti 15-letne Tončke, hčerke najemnikov Jožeta in Marije Pongrac iz Svetega Jerneja 19, Muta.

V juniju in juliju je pristopilo v »KARITAS«
1158
novih zavarovancev. »KARITAS«

Če bi držal besedo... »Za en sam vaš poljub, gospodična, bi rad umrl.« — »Hm, ko bi vedela, da bi besedo držali.«

*
Ženska usta. Gospa Karla že ves dan molči. Na obisku je prijatelj njenega moža, ki začuden vpraša: »Kako, da tvoja žena niti ust ne odpre?« — Mož: »Drži jih zaprta, ker so v reparaturi.«

*
V šoli so se učili o kroženju krvi. Pa pravi učitelj: »Če se postavim na glavo, ali se mi potem vsa kri prelije v glavo?« Učenec: »Da!« — Učitelj: »Kako pa, da mi vsa kri ne odteče v noge, kadar stojim?« — Učenec: »Ker noge niso votle in prazne.«

U najlepših letih ga je ubilo ...

Dne 17. julija t. l. je umrl v mariborski bolnišnici g. Franc Ferjančič zaradi posledic poškodb, ki jih je dobil 30. maja letos. Bil je zavarovan pri »KARITAS«, ki je užaloščeni vdovi takoj po smrti gosp. Ferjančiča izplačala

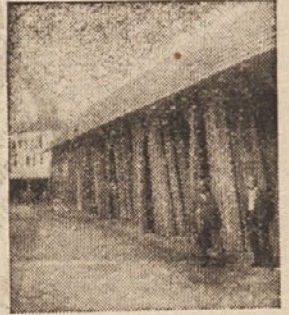
dvojno zavarovalno vsoto, ker je nastopila smrti kot posledica nezgode. Pokojnikova vdova gospa Sebastiana Ferjančič nam o tem primeru takole piše:
»Kot delavec pri tvrdki Miroslav Francec v Mariboru, Masarykova 1, je moj mož šel po gospodarjevem naročilu izpraznjevati uto, katero je gospodar namenil popraviti. Ko je spravljal deske iz ute, se je uta nenadoma nagnila in prevrnila prav na tisto stran, kjer se je nahajal moj pokojni mož. Uta je bila namreč že precej slaba in stara okrog 10 let, toda brez zadostne železne vezi, ki naj bi držale tramovje ute skupaj. Vzrok zrušenja ute je obstojal v tem, da je ogrodje ute z odnašanjem desk izgubilo ravnotežje in se proti vsakemu pričakovanju zrušilo ter zasulo mojega moža pod seboj. Pri tem mu je trikrat zlomilo hrbtenico, zmečkalo prsni koš in ga tudi po ostalem telesu močno poškodovalo. Dobil je tudi težke notranje poškodbe. Bil je takoj prepeljan v tukajšnjo bolnišnico, kjer je pa 17. julija poškodbam podlegel.

Ker sem z izgubo svojega nad vse pridnega in dobrega moža izgubila tudi vsa sredstva za preživljanje, se tem potom javno zahvaljujem KARITAS za izplačano mi dvojno zavarovalno vsoto — zaradi nezgode —, kar edino me bo rešilo vsaj iz prve stiske in

bede. Ker sem se s tem prepričala o kulantnosti KARITAS, toplo priporočam vsakomur, da takoj zavaruje sebe in svoje pri tej naši domači slovenski zavarovalnici.

Pripominjam še, da se je moj mož svoj čas zelo težko odločil za to zavarovanje, ker je vedno trdil, da je popolnoma zdrav in da ima šele dobrih 40 let ter da še ne misli kmalu umreti. Šele na ponovno prigovarjanje potnika KARITAS se je za zavarovanje vendarle odločil in s tem sedaj mene rešil iz velike stiske.«

Ali je treba temu pismu še kaj dodati? Mislimo, da prav ničesar. Vprašamo le vas, može v najlepših letih, ali ste se ob tem resničnem dogodku kaj zamislili? Ali veste, da se take nezgode godijo sleherni dan? Ali veste, da stotine vdov in nedolžnih otrok joče in trpi najhujše pomanjkanje samo zato, ker njihovi možje in očetje »niso mislili še tako kmalu umreti?« Ne bodite zakrknjeni v svojih srečih, temveč s pravočasnim zavarovanjem pri »KARITAS« zagotovite svojim dragim za primer svoje smrti vsaj to, da ne bodo trpeli pomanjkanja! Pomnite: V primeru smrti zaradi nezgode, odnosno posledic nezgode, izplača KARITAS dvojno zavarovalno vsoto, ne da bi bilo za to treba kaj več plačevati!

Pripomba: Prva slika predstavlja pok. Ferjančiča s sedaj ovdovelo gospo Sebastiano, druga pa uto, pod katere ruševinami je Ferjančič dobil smrtonosne poškodbe.

Starši, zavarujte se!

Po določilih zavarovanja KARITAS so brezplačno zavarovani tudi otroci v družini, stari od izpolnjenega 2. do izpolnjenega 16. leta, če sta zavarovana mož in žena, odnosno eden preživel zakonec in en otrok. Ta določba je že marsikaterim staršem bila v veliko korist in tolažbo.

Sozavarovana vsota znaša za otroke od izpolnjenega 2. do izpolnjenega 7. leta 300 din, za otroke od izpolnjenega 7. do izpolnjenega 16. leta pa 500 dinarjev. Če oče ali mati ali obadva umrjeta, potem teče zavarovanje otrok brezplačno do izpolnjenega 16. otrokovega leta naprej. Ako se otrok smrtno ponesreči, pa izplača KARITAS dvojno zavarovalno vsoto.

Izmed mnogih primerov, ki smo jih imeli v zadnjem času, je najbolj značilen smrtni primer malega 2-letnega Ivančka, sinčka zakoncev Franca in Helene Štefe iz Predoselj pri Kranju. Fantek se je igral ob Kokri in pri tem utonil. Najbolj

zanimivo pri tem primeru je to, da sta se zakonec Štefe zavarovala komaj dober teden prej, preden se je zgodila nesreča. Potnik, ki ju je nagovarjal za zavarovanje, jima je predložil velike prednosti zavarovanja, na kar sta se oba zavarovala. V koliko tolažbo in pomoč je bila staršem posmrtnina, je razvidno iz tega, da mora oče skrbeti poleg sebe še za 11-člansko družino. Najstarejši otrok je star 16 let. Oče sam je zaradi pokvarjene roke skoraj delanezmožen. S plačilom je bil neizmerno zadovoljen in nas je prosil, da v časopisu objavimo njegovo hvaležno zahvalo.

Ta primer je eden od mnogih. Kolikokrat bi bilo mnogim staršem ob smrti otrok dobrodošlo to sozavarovanje, če bi sami bili zavarovani pri KARITAS. Gornji primer naj bo staršem z otroki opomin, da se zavarujejo pri KARITAS. Ko je sila največja, pomaga KARITAS. Ne odlašajte več z zavarovanjem.

Če je rekorder bolan. Zdravnik: »Visoko temperaturo imate, 42 stopinj.« — Bolnik: »In koliko znaša svetovni rekord?«

*
Lepi spomini. Na koncu šolskega leta. Ves razred se pojde slikat. Profesor pripoveduje prej dijakom, kako je taka slika lep spomin na dijaške dni. »Človek gleda tako sliko in se spominja: Aha, tole je Janez, ki je sedaj minister. Tole je pa Tone, ki je vseučiliški profesor. In tu je spet Bine, ki je postal slaven pisatelj.«

»In tu v sredini,« prekine profesorja neki dijak, »sedi naš že davno preminuli profesor.«

»Ura, ki ste mi jo prodali, ni nič prida. Komaj štiri mesece jo imam, pa se je že ustavila. Vi pa ste rekli, da bo šla celo moje življenje.«
»Da, da, a pred štirimi meseci ste tudi res zelo slabo izgledali.«

„Chlorodontove oglase naj čitam?

Zakaj pa? Saj nisem več majhen otrok, ki bi mu bilo treba vtepati čiščenje zob. Ali pa mar mislite, da kdaj pozabim očistiti si zjutraj najprej zobe . . . . . ?“

Aha, smo že skupaj, dragi prijatelj! Če bi čitali naše oglase, bi vedeli, da je zobna nega s Chlorodontom pred spanjem važnejša kot zjutraj. Sicer se začno ponoči ostanki hrane kisati in povzročajo zobno gnitje (karijes). Zato: „zvečer kot zadnje Chlorodont - potem šele v posteljo!“

Domači proizvod

Našemu sodelavcu v spomin — kolesarjem v opomin!

Dne 24. maja t. l. je v Čakovcu po daljšem zelo hudem trpljenju izdihnil g. Horvat Vjekoslav, glavni zastopnik Vzajemne zavarovalnice za Medjimurje. Nekako pred 4 leti je pokojnik, ki je bil sicer ugleden trgovec in prevoznik, prevzel zastopstvo našega domačega zavoda. S svojim ugledom, zgledno poštrevostjo in marljivostjo je v jezikovno mešani pokrajini kmalu ustvaril našemu zavodu trdne temelje za razvoj. Zavod mu bo ohranil trajno lep in hvaležen spomin.

Letos v januarju je pokojni Horvat na kolesu vršil svojo zastopniško dolžnost. Na ledeni cesti je padel s kolesa ter se onesvestil. Ker je mesto nesreče bilo na samem, je ležal dve uri v nezavesti na ledu. Potem ga je tam našel cestar in odpeljal domov. Takojšnja zdravniška pomoč je sicer dosegla, da se je ponesrečenčev stanje nekoliko izboljšalo, a ozdravel ni nikoli več. V drugi polovici februarja se je začelo bolnikovo stanje slabšati in posledice prehlada so postale z dneva v dan nevarnejše, dokler jim sicer krepki mož ni podlegel.

Pokojni Horvat je v maju 1937 sklenil pri Vzajemni zavarovalnici tako zvano kole-

sarsko zavarovanje, po katerem izplača Vzajemna zavarovalnica v primeru nezgodne zavarovančeve smrti 10.000 din, za primer trajne delovne nesposobnosti pa 40.000 din, poleg tega pa štiti kolesarjevo zakonito dolžnost jamstva do zneska 30.000 din, ako kolesar koga usmrti, rani ali mu sploh na zdravju škoduje (oziroma do 100.000 din, ako je ranjenih, na zdravju poškodovanih ali usmrčenih več oseb), končno povrne pa tudi stvarno škodo do zneska 10.000 din, ki bi jo kolesar povzročil. Prav iz dejstva, da je pokojni Horvat sklenil to zavarovanje, se lahko vidi, kako pravilno je razumeval potrebo zavarovanja. Vedel je, da mnogo kolesari in da na potu tudi še tako previdnega in spretnega kolesarja lahko doleti ta ali ona nezgoda, nezgoda, ki je lahko za kolesarja usodna. Pokojni Horvat je vse to skrbno premislil in ni mu bilo žal tistih 50 din, kolikor znaša celoletna premija za tako zavarovanje. Zal ga je že v prvem zavarovalnem letu dohitela smrt. Ker je nastopila smrt kot neposredna posledica nezgode s kolesom — čeprav je umrl Horvat skoraj 5 mesecev po nezgodi — je Vzajemna zavarovalnica izplačala svojcem celo za primer smrti zaradi nezgode pogojeno vsoto, t. j. 10.000 din.

Naj bi posebno ta primer, ki se je pripetil sodelavcu našega zavoda, resno opominjal kolesarje, naj ne čakajo, temveč takoj pri Vzajemni zavarovalnici sklenejo kolesarsko zavarovanje!

Posejite po strnišću, preden ga preorjete, apneni dušik

Strnišče, potrošeno lansko leto z apnenim dušikom, nato zorano in ponovno zasejano, je mnogo boljša postelja za bodočo setev kot strnišče, prerorano po dosedanjem načinu, t. j. brez uporabe dušika.

Kmetovalec Vrbnjak Slavko v Staranovi vasi pri Križevcih poroča o poskusu zaoravanja strnišča, posejanega z apnenim dušikom, sledeče:

»Naredil sem točno poskus po navodilih Tvornice za dušik d. d. v Rušah. Prvo parcelo v izmeri 10 arov sem pognojil z 20 kg apnenega dušika, drugo parcelo, ravno tako veliko, sem zoril po običaju, kot to splošno delamo, tretjo parcelo v izmeri 10 arov pa sem posejal po strnišću s 30 kg apnenega dušika in zaoral. Vse tri parcele sem isti dan zasejal z selekcioniranim semenom rži, ki sem ga prejel od kr. banske uprave.

Vsako parcelo sem posebej zmlatil ter dobil od prve parcele 154 kg zrnja in 438 kg slame, od druge parcele 120 kg zrnja in 276 kg slame, od tretje parcele 192 kg zrnja (semenskega) in 512 kg slame s plevo.

Iz tega je razvidno, da se je najbolj obnesla tretja parcela, ki je dala naravnost lep uspeh. Tudi prva parcela ni mnogo zaostala. Ta novi način zaoravanja strnišča, posejanega z apnenim dušikom, je za naše zemljiščne in podnebne razmere zelo dober, ker znatno dviga žetvene prinese in poboljšuje tudi kakovost zrnja.

Če te podatke preračunamo na 1 ha, dobimo pri uporabi 200 kg apnenega dušika na ha pridelok od 1540 kg zrnja, oz. 340 kg zrnja več, pri uporabi 300 kg apnenega dušika na ha pa 1920 kg semenskega zrnja, oz. 720 kg zrnja več, kar da pri današnji ceni žita izredno veliko rentabilnost, ker je cena žita in apnenega dušika izenačena, dočim je večji pridelok 2—3 kratni, če upoštevamo poleg zrnja tudi slamo.

Kmetovalci v žitorodnih krajih! Preudarite to celo vprašanje in odločite se za ta način zaoravanja strnišča z apnenim dušikom, ki se je pokazal vseskozi uspešen in plodonosen!

Učitelj: »Dane, kaj pa delaš? Ali se kaj učiš?«

Dane: »Ne, samo vas poslušam.«

Izpred sodišča. Sodnik: »Obtoženec, opominjam vas, da govorite pred sodiščem samo čisto in golo resnico. Povejte po pravici, ali ste Križnarja udarili ali ne?« — »Nisem, gospod sodnik!« — »Laže, gospod sodnik,« se vmeša navzoči Križnar. — »Molči, osel,« se razburi obtoženec, »sicer ti pripeljem še eno.«

Nočni dogodek. »Čestitam, gospa Zajčeva, čestitam. Časopisi so polni hvale zaradi vašega junškega dejanja, ko ste včeraj ponoči tatu v vašem stanovanju sami pograbili in ga tako krepko premlatili. Da, čudim se vam. Le kako ste mogli to storiti?« — »Oh, stvar je bila čisto preprosta. Mislila sem namreč, da je moj mož prišel spet enkrat prepozno domov...«

Slikar: »Gospod Bucek, evo vam sliko vašega sina!«

Bucek: »Izvrstno! Čisto njemu je podoben!«

Slikar: »Toda slike še ni plačal!«

Bucek: »No, vidite, tudi to je čisto njemu podobno.«

Dragi moji mladi prijatelji!

Ej, danes sem pa ponosen na vas. Z resničnim navdušenjem prebiram izlive vaših za Jugoslavijo vnetih srčkov. Ta vaša pisma so mi dokaz, da rastete v nov rod, ki bo vreden naslednik tvorcev naše narodne države. Ker se je vas toliko oglasilo in ste toliko lepega napisali o naši državi, sem seveda v velikih škripcih, kako naj razdelim nagrade. Upam pa, da ne bo nikjer zamere, če sem jakole odločil:

Prva nagrado bo dobila Cilka Mušič iz Podgorja 84, pošta Kamnik. Cilka je sicer že 14 let stara in menda ne hodi več v šolo, vendar jo še smemo šteti v našo mlado družino. Nagrada naj ji bo v veselje, ko zapušta šolo. Njen odgovor objavljam, seveda nekoliko popravljen in skrajšan, česar mi pa Cilka gotovo ne bo zamerila.

Zakaj ljubim Jugoslavijo? Ko hočem odgovoriti na to vprašanje, mi zmanjkuje besed. Kdo bi pa tudi mogel v besedi popisati, kako lepa, kako krasna je naša draga Jugoslavija! Ko pomislim na Jugoslavijo, mi srce prekipeva od radosti, sreče in gorečih ljubezni do nje. Ni sicer velika, zato pa ji je Stvarnik dal prirodne lepote, kakor jih nima nobena druga država. Tu se razprostirajo široka polja, posejana z zlatim žitom, ki se kakor valčki sinjega morja poigrava v vetriču. Košati gozdovi, podzemeljske jame, čarobna jezera, vse to krasí našo domovino. Ob meji čuva našo domovino oči Triglav, ves siv v svoji skalnati in ledeni mogočnosti. Biser naše domovine je Jadransko morje, po katerem plovejo ladje v širni svet. Tudi mnogo mest, trgov in vasi ima Jugoslavija, v katerih so se rodili slavni pesniki, pisatelji in junaki, ki so prelili kri za našo svobodo. — — — Domovina, ti si moja mati, jaz pa ostanem tvoja vedno zvesta hčerka. Ker si tako lepa, ni čudno, da tujec tako hrepeni po tebi. Toda mi te ne damo, mi te ne pustimo iz svojih mladih rok, temveč te hočemo braniti ter še bolj spoštovati in ljubiti...

Drugo nagrado bo dobil Babnik Alojzij, dijak, Zgornja Siška, Vodnikova cesta 55, pošta Ljubljana VII. — Napravil je odgovor v pesmi. Toda, Lojze, zamera gor, zamera dol, za pesnika pa nisi. Le konec pesmi je kolikor toliko dober, zato naj tu sledi:

Jugoslavija ima svobodo
in izgubila je nikdar ne bo,
ker mi čuvali jo bomo
s sreem in krvjo.

Pesnika bi rada bila tudi naslednja dva nagrajenc. Sta to Horvat Peter, učenec 2. razreda

ljudske šole iz Nove vasi 15, pošta Markovci pri Ptuj, in Milica Stare, učenka 7. razreda ljudske šole, Loke 449, pošta Trbovlje 1. Peter je še mlad in zato mu ni zameriti, če je njegova pesem še šepava. Saj namen ima dober. Takole se začne njegova pesem:

Jugoslavija domovina moja je in moja bo,
dokler duša v mojih prsah bo.
Ti nam ohrani našega vladarja,
da ne pridemo pod tujega gospodarja.

Milica je pa seveda že bolj učena, pa ji zato verzji gladkeje tečejo. Tale je že skoraj kar dober:

Po poljih žito ti zori
v težko zlato klasje,
prepelica kliče petpediti,
žanjice, žeti čas je.

Težka naloga je končana, nagrade so razdeljene, sedaj pa na novo delo. S septembrom se začne za vas spet doba skrbi in dela. Šola trka na vašo pridnost. Treba bo krepko pljuniti v roke in koj v začetku šole pričeti z učenjem. Za šolo ne sme veljati pregovor: Konec dober, vse dobro. Nasprotno, tu bi se moral glasiti: Začetek dober, vse dobro. Kar enkrat zamudiš, le težko kasneje nadomestiš.

V letošnjem šolskem letu boste praznovali 20. obletnico naše države. To mora biti praznik nas vseh. Ob 20-letnici se bomo spominjali strašne svetovne vojne, iz katere pa nam je vzniknila narodna svoboda. Zlasti se bomo pa živo spominjali dogodkov pred 20 leti, ko smo razrgali verige suženjstva in zadihali svobodni jugoslovanski zrak. Vi takrat še niste bili niti na svetu. Vendar ste o tistih velikih dneh gotovo slišali kaj pripovedovati. Zato vam dajem lepo nalogo, da mi popišete,

kaj veste o letu 1918?

Marsikdo izmed vas o tem ničesar ne ve. Zato pa več vedo vaši starši ali pa starejši bratje in sestre. Vprašajte druge ljudi in to mi napišite, kar boste izvedeli. Tako bo vsaj v vaši domišljiji vstala slika usodnih dogodkov iz leta 1918.

Odgovore mi pošljite v zaprtih kuvertah najkasneje do 30. septembra 1938 na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

Od srca vam vsem želim, da bi srečno pričeli novo šolsko leto. Lepo pozdravlja vas in vaše starše, učitelje in katehete

brat Ivo.

NAGRADNA ZLOGOVNICA

za september 1938

a, a, a, a, a, ad, al, an — ba, ba, bar, be, bel, ble, bo — ca, ca, ci, ci, ci — čast, če, ček, čič — da, dar, de, de, di, di, di, di, di, do, do, do, dost, dra, dran, drej — e, e, e, e, e, e, e, e, el, er — ga, ga, ga, ge, gent, gim, go, go, gr — ha, ho, ho, hr — i, i, i — ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, jam, je, jo, ju, ju — ka, ko, kost, kost, kra, kralj — la, last, lav, le, le, le, lij, lisk, lja, lje, ljub, lo, lu — ma, ma, man, me, men, men, mi, mi, mi, mla, mo — na, na, na, na, na, na, na, na, na, nac, ne, ne, ne, nec, než, ni, ni, nik, nik, no, no, nost, nost — o, o, o, o, o, o, o, o, o, o, ob, od, ol, or, ot — pa, pa, pad, pal, pe, pe, pi, pi, ple — ra, ra, ra, ra, ran, re, rek, ro, ro, rod, rož, run — ska, skop, sla, slav, slo, so, son, spa, sto, sto, stra, stvo, suš, svo — šec, šič — tec, ter, tev, ti, ti, to, tor, tri, tro, tur — u — va, va, va, vac, van, vat, ve, ve, vec, vel, vi, vi, vi, vič, vo, vo, volj — za, za, zdra, zi — žan.

Iz teh zlogov sestavite besede, ki bodo imele sledeči pomen: 1. Veselje. — 2. Rešitev iz suženjstva. — 3. Državna oblika. — 4. Samoupravno enote, ki so bile pri nas 6. januarja 1929 ukinjene. — 5. Prva izmed glavnih čednosti. — 6. Mesto, kjer je bil za Slovence sramotni mir sklenjen. — 7. Grobnica Karadžordževićev. — 8. Vladar. — 9. Sestra naše kraljice-matere. — 10. Naš južni brat. — 11. Bojno sredstvo. — 12. Kdor je nima, je brezčasten. — 13. Blagovest. — 14. Romunski prestolonaslednik. — 15. Soseba Jugoslavije. — 16. Naš prometni minister. — 17. Članica balkanske zveze. — 18. Mladina (po srbsko). — 19. Naš kralj. — 20. Krstno ime starega srbskega politika. — 21. Prvi brat našega kralja. — 22. Vrsta jugoslovanskih cigaret. — 23. Naš ministrijski predsednik. — 24. Češkoslovaški narodni svetnik. — 25. Zadnja črka grške abecede (se nahaja n. pr. v stavku: Bog je alfa in ...). — 26. Naša država. — 27. Oblika združevanja. — 28. Rodoljub. — 29. Visok kamnat steber. — 30. Zatiralec. — 31. Običaj. — 32. Končna beseda pri molitvi. — 33. Jugoslovanski knez. — 34. Oseba z vladarsko oblastjo (kakor je bil n. pr. kralj Aleksander, ko je še živel kralj Peter). — 35. Nasprotje revolucije. — 36. Naše morje. — 37. Slovenska reka. — 38. Soseba naše države na jugozahodu. — 39. Velika reka, ki teče mimo Beograda. — 40. Narodni zločinec. — 41. Človek brez korajže. — 42. Slavni ameriški iznajdljiv. — 43. Orožnik. — 44. Škof (po srbsko). — 45. Vodja hrvskega naroda. — 46. Jugoslovanska kneginja. — 47. Sokolski pozdrav. — 48. Slavni slovenski prirodopisec — pisatelj. — 49. Naš skupni dom. — 50. Krstno ime urednika »Naše moči«. — 51. Ljudska rodna skupnost. — 52. Krstno ime voditelja skrbških zemljoradnikov. — 53. Močno razširjenje nalezljivih bolezni. — 54. Človek, ki ni z ničimer zadovoljen. — 55. Slovenski svobodomiseln dnevnik. — 56. Nekaj, kar nam Slovencem manjka (tudi ime časopisa). — 57. Zavarovalnica ga prevzame z zavarovanjem. — 58. Pameten. — 59. Bajne slovanske čednosti. — 60. Pred mrzom nas varuje. — 61. Predsednik Vzajemne zavarovalnice. — 62. Vseh grdob grdoba. — 63. Shramba za obleko. — 64. Naziv za člane kraljevske hiše. — 65. Drugi brat našega kralja. — 66. Najbolj praznični dan v tednu. — 67. Slovenski katoliški dnevnik. — 68. Voditelj slovenskega naroda. — 69. Eno izmed treh gesel francoske revolucije. — 70. Srednja šola. — 71. Ljubljanski župan. — 72. Rimski trinoški cesar. — 73. Hunski kralj. — 74. Ime angleškega lorda, ki v zadnjem času igra važno vlogo. — 75. Od tebe starejši, a tvoj najbližji sorodnik. — 76. Ravnatelj. — 77. Žrtev svetopisemskega bratomora.

Prve črke najdenih besed ti povedo stavek, ki ga je zelo pomembna osebnost izgovorila leta 1937. Isti stavek se nahaja v enem izmed člankov v tej številki »Naše moči«.

Rešitve je treba poslati najkasneje do 30. septembra v zaprti in pravilno označkovan kuverti na naslov: Uredništvo »Naše moči«, Ljubljana — Vzajemna zavarovalnica. — Deset reševalcev bo izžrebanih za lepa knjižna darila.

Zdravstvena šola

Najhujši sovražnik zdravja. Iz mariborske okolice nam je poslala neka gospodična, stara komaj 20 let, obupno pismo. Da ji ni več živeti, da je oblazila že vse mariborske in še druge zdravnike, a nihče ji ne ve pomagati, da pa je zares, prav zares hudo bolna. Ker ta primer ni edini, naj povemo nekaj besed o tem. Gospodična je namreč zelo huda na zdravnike, o katerih meni, da vsi skupaj dosti ne vedo. Res, ta je rekel, da ji je srce malo neravno, oni spet, da je krvni tlak nekaj v neredu, tretji pa, naj ona, vsa bolna in betežna, začne gojiti šport, naj se sonči, plava in se preda zdravilni sili prirodne lepote. Na tega poslednjega je gospodična prav posebno huda. Saj ji je govoril, kakor da ji sploh nič ni in da je celo tako zdrava, da bi lahko postala športnica. Pa je prav gotovo ta zdravnik imel čisto prav. So ljudje na svetu, ki ne morejo živeti brez bolezni. Še tako vestna zdravniška preiskava sicer ne more

ugotoviti te »boleznice«, a »bolnik« ostane prepričan, da je največji revež na svetu. Izbira zdravnike in troši zanje denar, spravlja v slabo voljo vso okolico, pri tem pa je videti zdrav in krepak. O teh in takih primerih bi lahko napisali dolgo razpravo. Bodimo pa kratki. Mnogo »boleznice« je plod človeške domišljije. Ta domišljija pa je spet posledica notranje neuravnovešenosti in pomanjkanja volje. Nekoliko resnejša je stvar, ako take »boleznice« nastajajo kot posledica živčne razrvanosti. V prvem primeru more pomagati le duhovni zdravnik. Največkrat ga boš našel v dobrem optimističnem usmerjenem prijatelju, v pametnem čtivu, zlasti pa v resni zaposlenosti duha. V drugem primeru pa bo predvsem treba telesne okrepitve, kakor jo nudi telesno delo, telovadba, šport. Med kmeti in delavci teh bolezni ni. So to značilne bolezni duševnih slabičev. — Zato pa, gospodična, kar onega tretjega zdravnika se držite.

Ali naj jemo mnogo ali malo? To vprašanje je na videz smešno. Saj je res, boš rekel, toliko jej, da ne boš lačen. O, ko bi se ljudje tega čisto preprostega nauka držali. A ga srečate, ki se vam pri kosilu ali večerji nabaše, da komaj diha in je treba popustiti pas. Srečate pa spet ljudi, ki jedo zelo malo, zato si pa dajo vsak hip opraviti z jedjo. Po desetkrat na dan uživajo malenkost, nikdar niso prav lačni in nikdar prav siti. Ne eno ne drugo ni pravilno. Če kje, je treba prebavilom (želodcu, črevesju, jetram, ledvicam itd.) pomagati do nekega reda. Zaradi nepravilne prehrane je največ raznih bolezni. Jej toliko, kolikor ti diši, ne več, ne manj. Čim se ti jed začne upirati, je to znamenje, da imaš dovolj. Vselej pa tudi to znamenje ne drži. Takrat namreč ne, če je želodec že pokvarjen. Preobilno kajenje, nočno krokanje in pijančevanje jemlje tek. Ker ne ješ, začneš slabeti,

telo pa postane neodporno napram bolezenskim klicam. Marsikateri mnogo obetajoč talent je prežgodaj umrl, ker v tem pogledu ni poznal reda. V naših razmerah je dovolj, če jemo trikrat na dan. Le pri ročnih delavcih, ki pri težavskem delu porabljajo mnogo več telesnih sil, je potrebna še južina in malica. Mirno in zdravo spanje bomo imeli, če zvečer jemo zmerno, ter tako ne delamo želodcu za nočni čas preveč opravka.

Ko otrok dobiva zobe. Nekaj čisto prirodnega in prav nič izrednega je dejstvo, da začne otrok v gotovi starosti dobivati zobke. V sedmem ali osmem mesecu, včasih še pozneje, se pojavijo sekavci, nato pa po vrsti še ostali zobje. Mamice imajo v tem času mnogo skrbi in že naprej jih je strah časa, ko bo otrok dobival zobke. Saj so prepričane, da bo zaradi tega otrok imel bolečine, mrzlico, drisko, izpuščajje po životu, bo kašljal in

ne vem kaj vse še. V tolažbo mamicam je treba povedati, da prirodni proces dobivanja zob vseh teli obolenj ne povzroča. Da se pa taka obolenja prav pri dobivanju zob pojavljajo, je krivda druge. Z nekako 6. mesecem zna otrok že samostojno sedeti in plezati. Zato ga polagamo na tla, kjer ne more nikamor pasti. Pri dobivanju zob se razvija v ustih več sline in tudi manjše bolečine čuti otrok, ko zob prodira dlesno. Zato nosi v usta prste. S prsti pa tudi vse, kar se je teh na bolj ali manj nečistih tleh prijelo. Nesnaga in še druge za oko nevidne stvari na tleh se slinastih otroških rok ra- de primejo. Zato bodi prva skrb, da otrok sedi na snažnih tleh, ako že mora biti na tleh. Vsa obolenja, ki jih mamice opazujejo pri otroku, ko dobiva zobke, niso v nobeni neposredni zvezi z zobki, temveč se lahko pojavijo brez te zveze, ako so dani pogoji za njih nastanek.

Pomembnejši spominski dnevi

2. sept. 1896 je umrl v Ljubljani učitelj in skladatelj Leopold Cvek; rojen je bil 9. nov. 1814 v Idriji. Leta 1858 je bil imenovan za vzornega učitelja. »Izdal je sledeče: Napevi k pesmam za cerkev, šolo in kratek čas; Napevi za svete pesmi, 12 cerkvenih pesmi, 5 božičnih pesmi. Svoje pesmi je vedno komponiral v skladu z značajem slovenskih narodnih pesmi. Več pesmi je ostalo v rokopisu.«

3. sept. 1852 se je rodil v Ljubljani pesnik Franc Cimperman. Umrl je komaj dobrih 20 let star, ko se je pripravil za univerzo. »Pesmi je začel priobčevati že kot četrtošolec. V njih se zrcali ljubezen do prirode, do svojecev in do matere. Posebno je gojil basen.«

6. sept. 1846 se je rodil v Mojstrani čebelar Mihael Ambrožič. »Že kot otrok je s svojim očetem pridno čebelaril. Pozneje si je pridobil velikih zaslug zlasti za slovensko čebelarstvo trgovino in je pričel z izvozom takoj po otvoritvi gorenjske železnice. Čebele je prodajal po vsej Evropi in celo v Ameriko in Avstralijo. Udeležil se je vseh svetovnih čebelarških razstav in je dobil za priznanje svojega dela 147 različnih odlikovanj.«

7. sept. 1834 se je rodil v Gorici politik Adolf Obreza. Bil je pozneje župan v Cerknici, nato pa deželnozbornski in državnozbornski poslanec. V svojih poročilih hvali vladu Taaffeja, Hohenwarta in Winklerja; vsi ti so bili Slovonom naklonjeni.

8. sept. 1889 se je rodil v Polju nad Kranjem pravnik in diplomat dr. Ivan Pernh. V letih 1922-1929 je bil poslaniški tajnik v Berlinu, pozneje šef oddelka pri Društvu narodov v Ženevi. Umrl je leta 1933.

9. sept. 1792 se je rodil v Kamni gorici slikar Matej Langus. V Celovcu se je pri Schreibernsu poleg slikanja naučil tudi pisanja in nemeščine. »Potem je odšel na Dunaj na akademijo. Tam se je seznanil s Prešernom, ki mu je ostal do smrti zvest prijatelj. V letih 1824-25 je potoval po Italiji in se je nato stalno naselil v Ljubljani, kjer je tudi umrl, 20. okt. 1855. Poleg oljnatih slik in portretov je mnogo slikal tudi cerkve: stolnica in frančiškanska cerkev v Ljubljani, šmarnogorska cerkev itd.«

11. sept. 1909 je umrl v Cankovi pri Radgoni prekmurski pisatelj Borovnjak Jožef. Bil je duhovnik in je kaplanoval po raznih krajih Prekmurja, kjer je širil Slomškove spise in Mohorjeve knjige. »Popravljal in izdajal je stare molitvenike. Trudil se je, da bi prekmurščino približal književni slovensčini. Izdal je med drugim: Knjigo molitveno, Duhovno hrano, Sveti angel čuvar.«

13. sept. 1773 je umrl na Dunaju čebelar in slikar Anton Janša; rojen je bil l. 1734 v Breznici na Gorenjskem. »Na njegovo pobudo je Marija Terezija ustanovila več čebelarških šol, kjer so morali učitelji učiti le po Janševih načelih. Leta 1771 je Janša v nemeščini izdal knjigo: Razprava o rojenju čebel; ta knjiga je bila večkrat prevedena tudi v slovensčino. Po njegovi smrti je njegov naslednik izdal v posebni knjigi ves nauk o Janševi čebelarji.«

14. sept. 1778 se je rodil v Dornavi pri Ptujju narodni buditelj Franc Cvetko; umrl je leta 1859 v Mariboru. Bil je duhovnik in je služboval po raznih krajih na Štajerskem. »Imel je stike s Kopitarjem in Dobrovskim, ki ga je visoko cenil.

Zbiral je gradivo za slovenski slovar in je pisal tudi pesmi, ki pa nimajo posebne vrednosti.«

15. sept. 1856 se je rodil v Podgori pri St. Vidu nad Ljubljano Anton Knez, veletrgovec in ustanovitelj Knezove knjižnice. »Imel je z bratom skupaj največjo trgovino z deželnimi pridelki na Kranjskem. Leta 1882 je ustanovil Kmetško posojilnico ljubljanske okolice. Umrl je leta 1892. Večino svojega premoženja je zapustil Slovenski Matici z namenom, da bi obresti od tega služile v izdajanje cenene zabavne in poučne ljudske knjižnice.«

17. sept. 1916 je umrl v Gradcu župnik Tomaž Mrzaj; rojen je bil 5. dec. 1826 v St. Vidu pri Ponikvi na Štajerskem. Služboval je po raznih krajih kot kaplan in župnik. »Bil je skromen in delaven mož, obenem pa odločen Slovenec; po svoji miselnosti je pripadal Slomškovega krogu. Dpisoval je v razne časopise, izdajal katekizme i. t. d.«

19. sept. 1895 je umrl na Malem Strmcu na Koroškem slovniciar in narodni buditelj Josip Lendovšek; rojen je bil 17. marca 1854. »Bil je profesor v Beljaku in je pri pouku slovensčine občutil veliko pomanjkanje dobre slovnice. Zato je napisal slovenski učbenik v nemškem jeziku, pozneje še čitanko in slovar.«

22. sept. 1849 je bil rojen v občini Kastav v Istri politik Matko Mandič. Bil je profesor naravoslovja. Nekaj časa je bil predsednik primorskega političnega društva »Edinost«. Leta 1890 je prišel v istrski deželni zbor, kjer se je zelo zavzemal za hrvaško in slovensko šolstvo. Prav tako je zelo dobro zastopal koristi slovenskega in hrvaškega naroda v dunajskem državnem zboru, kamor je prišel leta 1907. Umrl je leta 1913.

23. sept. 1919 je umrl v Ljubljani igralec Ignacij Borštnik; rojen je bil 11. julija 1858 v Cerkljah na Gorenjskem. Leta 1885 je odšel na Dunaj v dramatično šolo, potem je igral v Ljubljani, na kar je leta 1894 odšel v Zagreb, odkoder se je šele tik pred smrtjo vrnil v Ljubljano. Najbolj je ljubil moderne, stvarno-naturalistične vloge. Bil je eden od najboljših slovenskih igralcev. Poleg dramatizacije Tavčarjevega dela »Otok in struga« je napisal tudi nekaj iger.

25. sept. 1865 se je rodil v Križah pri Trziču glasbenik in skladatelj Ignacij Hladnik. Od leta 1889 dalje je bil v Novem mestu kapiteljski organist in pevovodja. »Hladnik je zložil veliko število cerkvenih in tudi nekaj svetnih skladb. Pri skladanju je imel vedno namen pisati v slogu slovenske narodne pesmi, obenem pa za cerkev dostojno.«

26. sept. 1755 se je rodil v Ljubljani pisatelj Mihael Hofman. Bil je kaplan po raznih kranjskih in štajerskih župnijah, pozneje pa prefekt in ravnatelj normalke v Novem mestu. Umrl je leta 1826 pri frančiškanih v Ljubljani. Leta 1791 je priredil molitvenik »Viži sveto mašo slišati«. Bil je prijatelj Baragov. »Hofman je tudi eden izmed prvih, ki so pričeli pri nas smotrno zbirati gradivo za slovensko življenje svetnikov.«

27. sept. 1823 se je rodil na Dovjem odkritelj Janez Klančnik; umrl je leta 1871. Bil je v Afriki trgovec s slonovo kostjo in je morda kot prvi Evropejec prišel v porečje srednjega Konga. Svojih uspehov in svojega znanja pa ni izrabil.

28. sept. 1762 se je rodil v Bistrici v Rožu na Koroškem tkalec in pesnik Miha Andreas. »Pod vplivom cerkvenega petja in čtiva je začel zlagati slovenske pesmi in je nekaterim tudi sam komponiral arije.« Prof. dr. Vinko Šarabon.

Ilustracije in klišeji
dajo reklami zelo pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

**Kamenotiske Knjigotisk
Bakrotisk • Klišarna
Litografija • Offsettisk**

JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6

V inozemstvu se je učila. Baloh: »Ta slika nam kaže sončni zahod. Slikala jo je moja hči, ko je študirala v inozemstvu.«

Jerine: »A, zato. Tu pri nas namreč takega sončnega zahoda še nisem nikoli videl.«

Razlika med mnogo in malo. Učitelj: »Janezek, ali mi lahko razložiš razliko med besedama »mного« in »malo«. — Janezek: »Seveda. Na primer z besedo: opeka. Če gradimo hišo, je opeka zelo malo, če pa nam pade na glavo, je pa zelo mnogo.«

Pozna svoje odjemalke. V trgovino s čevlji vstopi krepka dama. Pomočnik hiti, da bi jo postregel. Vpraša tudi, katero številko čevljev želi. Ko trgovec vse to vidi, reče: »Dama nosi čevlje številka 37. Ker ji je pa štev. 38 v peti nekoliko pretresna, ji prinesite štev. 39!« — Dama je prijazno pokimala, trgovec je pa napravil dobro kupčijo.

Skromnost. »Moj Adolf je tako skromen fant, da pred tujimi ljudmi nikdar ne govori,« hvali Šumanka svojega sina. — Soseda hitro pristavi: »Da, čula sem, da pri izpitu niti ust ni odprl.«

Vrtnar: »Pepček, kdo je polomil te rože?«

Pepček: »Ne, ne vem... mogoče so se čebele teple za med...«

